

Fylkesmannen i Buskerud

HOL KOMMUNE TEKNISK ETAT
Ålmannvegen 8
3576 Hol

Drammen, 2. mai 2017

Deres ref.:
Arild Øystese Hansen

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):

Saksbehandler:
Hilde Sundt Skålevåg

Revisjonsrapport: Revisjon ved Ustaoset avløpsanlegg Kontrollnummer: 2017.004.R.FMBU

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Arild Øystese Hansen

Fra Fylkesmannen i Buskerud:
Hilde Sundt Skålevåg

Andre deltagere fra virksomheten:
Jan Ingvar Dokken
Edmund Steiro

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Buskerud:*
Gro Angeltveit

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjon ved Ustaoset avløpsanlegg (Ustaoset avløpsanlegg) den 19. april og 20. april 2017. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Buskerud avdekket 4 avvik og ga 2 anmerkning(er) under revisjonen.

Fylkesmannen ser alvorlig på at det avdekkes gjentakende avvik. Brudd på rensekrav og manglende internkontroll ble også påpekt ved inspeksjon i 2010 (Ustaoset renseanlegg og ved revisjon i 2013 (Geilo avløpsrenseanlegg).

Avvik:

Anlegget er ikke akkreditert

Ustaoset avløpsanlegg bryter vilkår for utslipp til vann

Brudd på vilkår for resipientovervåkning

Virksomheten har store mangler i internkontrollsystemet

Anmerkninger:

Egenkontrollrapportering kan forbedres

Virksomheten kan følge opp resultater fra målinger av BOF og KOF for å forebygge nye brudd på utslippsvilkår

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

2. mai 2017	Hilde Sundt Skålevåg	Gunhild Dalaker Tuseth
dato	kontrollør	Miljøverndirektør
	Fylkesmannen i Buskerud	

Kopi av rapporten sendes til:

- Hol kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HOL KOMMUNE TEKNISK ETAT	
Organisasjonsnr.: 974639831	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Ustaoset avløpsanlegg	Anleggsnr.: 0620.0011.01
Kommune: Hol	Fylke: Buskerud
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 21. mai 2002	Sist endret: 2. mai 2013

2. Bakgrunn for revisjonen

Revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av overholdes. Revisjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tema under revisjonen:

- Internkontroll
- Avfall
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Ustaoset avløpsanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Ustaoset avløpsanlegg innen 1. juli 2017 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ser spesielt alvorlig på avvik 2 og 4 som ble avdekket i denne revisjonen, gjennomføringen av tiltakene vil derfor bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmbupost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Buskerud v/Hilde Sundt Skålevåg.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Fylkesmannen varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen 1. juli 2017. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 4 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 30 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Buskerud innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 14. mars 2017. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Ustaoset avløpsanlegg bli ilagt et gebyr på kr 29 500,- for revisjonen, *jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8*. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, *jf. § 28 i forvaltningsloven*. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Buskerud. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Buskerud (*jf. offentleglova*).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Anlegget er ikke akkreditert

Avvik fra:

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 14, § 14-11. *Prøvetaking*

Kommentarer:

Hol kommune er i ferd med å få innført akkreditert prøvetaking ved Ustaoset renseanlegg, etter bestemmelsene i forurensningsforskriften § 14-11 *Prøvetaking*. Kommunen hadde ved revisjonen et mål for når anlegget skal være endelig godkjent for akkreditert prøvetaking, datoen er satt til 23 mai 2017.

Avvik 2

Ustaoset avløpsanlegg bryter vilkår for utslipp til vann

Avvik fra:

Avvik fra

Utslippstillatelse for avløpsvann inkl. overvann fra Hol Kommune datert 21.mai 2002 (tillatelsen) vilkårsdelen «Krav til restutslipp fra rensedistriktene i Hol kommune»

Kommentarer:

Renseeffekt for fosfor er ikke overholdt i perioden 2010-2016

Kravet til gjennomsnittlig årlig fosforrenseeffekt ved Ustaoset avløpsanlegg er 93 %. Resultater fra inn- og utløpsprøver fra Ustaoset renseanlegg viser at Ustaoset renseanlegg har en gjennomsnittlig årlig renseseffekt som ligger mellom 61 % og 91 % renseseffekt for totalt fosfor i perioden 2010- 2016.

Utslippsgrensene for fosfor i kg/år er ikke overholdt i 2014 og 2016

Resultater fra prøvetaking av konsentrasjon av fosforrest er for året 2014 beregnet til å være 75 kg/år, i 2016 var den beregnede restkonsentrasjonen på 68 kg/år. Maksimalt restutslipp av fosfor ved Ustaoset avløpsanlegg er 50 kg/år.

Beregnet tap fra avløpsnett – brudd på tillatelsen i 2013- 2016

Ett resultatkrav i utslippstillatelsen til Ustaoset avløpsanlegg er at tapet av urensset avløpsvann fra avløpsnett ikke skal være større enn 5 % per år (overløp og lekkasjer). I følge årsrapporten til Ustaoset avløpsanlegg for 2016, er tapet fra avløpsnett til Ustaoset avløpsnett henholdsvis 65 %, 55 %, 44 % og 37 % for årene 2013, 2014, 2015 og 2016. Under intervjuene ble det opplyst at virksomheten ikke kjenner seg igjen i disse tallene. Virksomheten mener dette kan være rapporteringsfeil og skal følge opp dette. Hol kommune må innføre og etterleve rutiner for å sikre og for å dokumentere at kravet til maks 5 % tap av avløpsvann fra avløpsnett blir overholdt. Disse rutine skal inkluderes i virksomhetens internkontroll, jamfør internkontrollforskriften.

Avvik 3

Brudd på vilkår for resipientovervåkning

Avvik fra:

Vedtak om endrede krav til resipient overvåking ved større avløpsanlegg i Buskerud, av 2. mai 2013.

Kommentarer:

Et krav for resipientovervåkingen er at det skal tas 6 prøver ved resipienten Ustevatn. Det er i 2015 og 2016 kun tatt tre prøver. I årsrapporten for miljøovervåkinger som er utarbeidet av Rambøll står det at klassifiseringen blir usikker når prøvetakingen er mindre hyppig enn det som er fastsatt. For Ustevatn er ikke datagrunnlaget godt nok til å konkludere med om renseanlegget påvirker innsjøen negativt. Fylkesmannen har i brev av 4. juli 2016 og i brev av 15. februar 2017 påpekt denne manglende prøvetakingen. Virksomheten opplyste under tilsynet at årsaken er et islagt Ustevatn.

Avvik 4

Virksomheten har store mangler i internkontrollsystemet

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhet i virksomheter (Interkontrollforskriften) § 5 punkt 1-8 og tillatelsen punkt 5.

Kommentarer:

Tillatelsen krever at avløpsanleggene skal innføre internkontroll i henhold internkontrollforskriften. Ved tilsyn av et annet renseanlegg i kommunen, med samme driftsavdeling og personell og felles interkontroll i 2013 ble det påpekt flere avvik på internkontrollsystemet. Flere av de samme avvikene ble avdekket ved dette tilsynet

Punkt 1

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal ha oversikt over de lover og forskrifter i HMS- lovgivningen som gjelder for virksomheten. De skal være tilgjengelige, og virksomheten skal ha oversikt over krav som er særlig viktige.

Aktuelle lover og forskrifter er ikke lett tilgjengelig for de på anlegget. Ansatte ved anlegget var ikke kjent med hvor de kunne finne oppdatert regelverk for ytre miljø.

Relevant personell ved anlegget var for eksempel ved tilsynet ikke kjent med innholdet i internkontrollforskriften, forurensningsforskriften eller vannforskriften, og ikke innholdet i krav til resipientovervåking.

Punkt 2

Interkontrollforskriften krever at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i HMS-arbeid.

Det ble opplyst at nyansatte fikk et introduksjonskurs i kommunen og det ble tilrettelagt for opplæring i praksis. Det blir midlertidig ikke dokumentert skriftlig hvilken opplæring de ulike ansatte hadde fått. Det er ikke klart om introduksjonskurset inneholder

relevante opplæring i forhold til ytre miljø og flere ansatte opplyser at de begynte før introduksjonskurset ble innført og derfor ikke har gjennomført denne opplæring. HMS-håndbok for Hol kommune sier at det skal lages en opplæringsplan. Det ble opplyst at det forelå planer for opplæring av ansatte på anlegget, men denne opplæring var ikke dekkende for ytre miljø.

Punkt 3

Enkelte ansatte ved anlegget var ikke kjent internkontrollsystemet til driftsavdelingen og gav ikke inntrykk av å ha medvirket til utvikling av internkontrollen. Svært kompetent og erfarent personell på anlegget sitter på mye kunnskap som det er svært viktig å trekke inn i arbeidet med å utvikle det skriftlige internkontrollsystemet.

Punkt 4

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal sette mål for helse- miljø og sikkerhet.

Ansatte i driftsavdeling var ikke kjent med hvilke mål for ytre miljø virksomheten styrer etter utover at krav i tillatelsen må følges og de skal slippe ut så lite som mulig.

HMS-håndbok for Hol kommune tar i svært liten grad inn ytre miljø. Det står at det skal settes mål for hver avdeling. Driftsavdeling har satt HMS-mål, men disse er i liten grad rettet mot ytre miljø.

Det er satt mål for ytre miljø i hovedplan avløp og vannmiljø 2016-2028. Dette er svært langsiktige mål. Mål for ytre miljø må være konkrete for hvert enkelt anlegg og det må lages konkrete handlingsplaner for at de skal nås. Målene må revideres jevnlig for eksempel årlig. Hensikten med slike ytre miljø mål er at de som jobber ved anlegget skal jobbe og strekke seg mot kontinuerlig forbedring. Tilsvarende avvik ble gitt til Geilo avløpsanlegg ved forrige tilsyn.

Punkt 5

Internkontroll krever at virksomheten skal ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder ansvar, oppgaver og myndighet.

Ved revisjonen var det noe ulik oppfatning mellom kommunens medarbeidere om hvem som har ansvaret for gjennomføring av ulike oppgaver ved Ustaoset avløpsanlegg.

Dette gjaldt for eksempel hvem som har ansvaret for å fortløpende ta stilling til resultatene fra kontrollprøvene for renseseffekt, melde avvik, følge opp avvik, informere ledelse/ ansatte og for å få iverksatt korrigerende tiltak på bakgrunn av resultatene, ved behov. Dette ble også påpekt ved revisjon av Geilo avløpsanlegg i 2013.

Det er også uklart hvem som har ansvar for å bringe informasjon om Fylkesmannens tilbakemeldinger på egenkontrollrapporter og resipientovervåkning tilbake til avdelingen slik at feil kan rettes opp.

Punkt 6

Internkontrollforskriften krever at virksomheten kartlegger farer og problemer og på den bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeider tilhørende planer og tiltak for å redusere risiko.

Det er utarbeidet en risikovurdering for driftsavdelingen, men den er noe mangelfull. Risikovurderingen gjelder for alle anleggene og utfordringer med risiko ved det enkelte anlegg blir derfor ikke synlige. Ansatte i avdelingen var ved tilsynet ikke kjent med risikovurderingen og oppfølgingen av denne.

Ansatte ved anlegget opplyste at de ikke har medvirket til utarbeidelsen og det er derfor uklart om hendelsene som er beskrevet er relevante for det enkelte anlegg. Det er også uklart om risikovurderingen faktisk omhandler alle hendelser som kan gi påvirkning på ytre miljø.

Fylkesmannen i Buskerud setter spørsmålstegn ved om konsekvenskategoriene er gode nok når brudd på rensekrav ved Ustaoset renseanlegg kommer ut i grønn kategori (ikke behov for tiltak) når Ustaoset renseanlegg har hatt brudd på rensekravene siden 2010.

Avdelingen mangler en skriftlig rutine for gjennomføring av risikovurdering. I en slik rutine bør metode for gjennomføring av risikovurderingen og involveringen av ansatte beskrives. Kriterier for når en risikovurdering skal gjøres f. eks ved større endringer som ombygging, innkjøp av nytt utstyr, nedbemanning etc. beskrives. I tillegg må det beskrives hvordan handlingsplan for reduksjon av risiko skal følges opp, og hvem som har ansvar for det.

Punkt 7

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i forurensingslovverket.

Avvikssystem

I 2010 påpekte Fylkesmannen mangler i virksomhetens avvikssystem ved at brudd på rensekrav ikke var avvikshåndtert. Hol kommune svarte ut dette med at det var blitt utarbeidet en instruks for avvikshåndtering av prøveresultater. Ved denne revisjonen er det avdekket 7 brudd på rensekrav i 2016 uten at dette er avvikshåndtert i virksomhetens avvikssystem. Fylkesmannen ser alvorlig på at avvik er gjentagende.

Det er ikke registrert noen avvik fra Ustaoset renseanlegg i 2016. Under intervjuene kom det frem at de ikke foreligger en skriftlig rutine/ prosedyre som beskriver kriterier for når det skal skrives et avvik. Det var også uklart hvem som er ansvarlig for å håndtere og for å lukke avvik.

Eksempler på skriftlige rutiner som mangler:

- Prosedyrer for beredskap når det går alarm ved anlegget eller pumpestasjoner gjelder bare for Geilo avløpsanlegg. Det foreligger gode rutiner i praksis, men dette er ikke i tilstrekkelig grad skriftlig dokumentert for Ustaoset renseanlegg.

- Skriftlig prosedyrer for hvordan prøvetakingen ved Ustaoset renseanlegg skal utføres.
- Skriftlig rutine for gjennomføring av risikovurdering jamfør punkt 6.
- Skriftlig rutine for avvikshåndtering

Punkt 8

Virksomheten skal foreta en systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontroll for å sikre at den fungerer som forutsatt.

I følge avdelingens internkontrollsystem er denne gjennomgått 30.3. 2017. Ansatte i avdelingen eller teknisk sjef i opplyste at de ikke var kjent med denne gjennomgangen. Medvirkning og involvering av de som bruker internkontrollsystemet er svært viktig for å dokumentere at det fungerer etter sin hensikt.

.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Egenkontrollrapportering kan forbedres

Kommentarer:

I egenrapporten rapporterer virksomheten feil koordinater for Ustaoset renseanlegg. Fylkesmannen ba om at dette måtte rettes i et brev i 2016. Det er fortsatt feil i 2017.

Det er også uklart om data rapportert for Qdim og Qdimmaks er korrekt. Virksomheten operer med ulike tall for Qdim og Qdimaks i egenrapporten, årsrapport for renseanlegg og i Hovedplan vann og avløp 2016- 2028.

Ved avvikene analyseresultater kan virksomheten kommentere hva årsaken til svært høye eller svært lave verdier kan være.

Anmerkning 2

Virksomheten kan følge opp reslutater fra målinger av BOF og KOF for å forebygge nye brudd på utslippsvilkår

Kommentarer:

Virksomheten kan følge opp resultater fra målinger av KOF og BOF nøye for å hindre at det oppstår fremtidige brudd på vilkår.

Virksomheten klarer i dag sekundærrensekravet, men det er bare så vidt. Det er viktig at virksomheten har fokus på dette fremover slik at det ikke oppstår nye brudd på vilkår.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmanne

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- HMS – håndbok for Hol kommune
- Risikovurdering for renseanleggene
- Internkontrollsystemet for Driftsavdelingen for Hol kommune
- Journaler for prøvetaking
- Avtale med konsulent
- Årsrapport for renseanleggene Hol Kommune 2016
- Hovedplan avløp og vannmiljø 2016- 2028.

Deltagere under revisjonen

Tittel	Åpningsmøtet	Intervju	Sluttmøte		
Teknisk sjef	x	x	x		
Seksjonsleder	x	x	x		
Fagansvarlig	x	x	x		
Prosjektleder		x			
Driftsoperatør 1		x	x		
Driftsoperatør 2		x	x		
Driftsoperatør 3			x		
Driftsoperatør 4	x				